

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Krzysztof Kwiatkowski

LLO.410.001.01.2019
P/19/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/19/001 - Wykonanie budżetu państwa w 2018 r. w części 04 – Sąd Najwyższy
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Sąd Najwyższy, Pl. Krasińskich 2/4/6, 00-950 Warszawa, zwany dalej także „Sądem”
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Małgorzata Gersdorf, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego od dnia 30 kwietnia 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
<i>Podstawa prawna</i>	Art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Łodzi.
<i>Kontroler</i>	Stanisław Wlazło, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/9/2019 z dnia 2 stycznia 2019 r. (dowód: akta kontroli str. 2-3)

II. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na 2018 rok², pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 04 – Sąd Najwyższy.

Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- sporządzanie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2018 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analizy realizacji wydatków budżetu państwa, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- badania wykonania wskaźników rzeczowych ustalonych w budżecie zadaniowym,
- kontroli przestrzegania ustalonych limitów wydatków oraz analizy stanu zobowiązań,
- kontroli wybranej próby wydatków i jednego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego,

¹ Dz.U. z 2019 r. poz. 489.

² Zgodnie programem kontroli P/19/001 kontrolą objęto wykonanie budżetu państwa w części 04 – Sąd Najwyższy poza rozdziałem 75114 Działalność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego.

- przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych oraz kontroli prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań i stosowanych procedur kontroli zarządczej w tym zakresie.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części V – Wyniki kontroli.

III. Charakterystyka kontrolowanej części/jednostki

Sąd Najwyższy funkcjonował na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym³. Do jego zadań należało:

- sprawowanie wymiaru sprawiedliwości poprzez zapewnienie zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych oraz kontrolę nadzwyczajną prawomocnych orzeczeń sądowych,
- rozpatrywanie spraw dyscyplinarnych i protestów wyborczych oraz stwierdzanie ważności wyborów,
- opiniowanie projektów ustaw i innych aktów normatywnych, na podstawie których orzekają i funkcjonują sądy, a także innych projektów ustaw w zakresie, w jakim mają one wpływ na sprawy należące do właściwości Sądu Najwyższego.

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego był dysponentem części budżetowej 04 – Sąd Najwyższy. Sąd dzielił się na pięć Izb, przy czym Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wykonywał budżet Sądu z wyłączeniem budżetu Izby Dyscyplinarnej. Budżet Sądu w zakresie związanym z funkcjonowaniem Izby Dyscyplinarnej wykonywał Prezes Sądu Najwyższego kierujący Izbą Dyscyplinarną, a projekt dochodów i wydatków tej Izby włączany był do projektu dochodów i wydatków Sądu Najwyższego. Z uwagi na powyższe niniejsza kontrola nie obejmowała budżetu Izby Dyscyplinarnej.

W roku 2018 dochody budżetowe w części 04 wyniosły 1.048,7 tys. zł i stanowiły 311,1% planu (337 tys. zł). Wydatki budżetu państwa wyniosły 108.056,5 tys. zł i stanowiły 90% planu po zmianach (120.012 tys. zł)⁴. W Sądzie Najwyższym nie realizowano projektów finansowanych z udziałem środków europejskich.

IV. Ocena

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁵ wykonanie budżetu państwa w 2018 r. w części 04 – Sąd Najwyższy.

W toku wymienionych powyżej działań kontrolnych we wszystkich obszarach wskazanych przy opisie celu i zakresu kontroli nie wykryto nieprawidłowości.

V. Wyniki kontroli

1. Dochody budżetowe

W 2018 r. dochody zrealizowane przez Sąd wyniosły 1.048,3 tys. zł (bez nieplanowanych dochodów Izby Dyscyplinarnej w kwocie 0,4 tys. zł), a ich głównym źródłem (899,8 tys. zł, tj. 85,8%) były wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych sędziom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych.

Dochody zrealizowane w 2018 r. były wyższe o 211,1% od planowanych (337 tys. zł) oraz o 66,8% od wykonanych w 2017 r. (628,4 tys. zł). Na wyższą

³ Dz. U. z 2018 r. poz. 5 ze zm., dalej „ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym”.

⁴ Zgodnie z przyjętymi założeniami, w związku z rozpoczęciem działalności Izby Dyscyplinarnej w trakcie 2018 r., odstąpiono od szczegółowego badania wydatków w tym zakresie.

⁵ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2018 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

realizację dochodów wpłynęły przede wszystkim przedterminowe i nieplanowane spłaty rat pożyczek mieszkaniowych w wysokości 650,8 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 4-8, 344, 436-444)

Na koniec 2018 r. należności Sądu pozostałe do zapłaty z tytułu dochodów budżetowych⁶ wynosiły 0,5 tys. zł, w tym kwota 0,4 tys. zł stanowiła zaległość. Należności i zaległości dotyczyły nieuiszczonych kosztów sądowych. W porównaniu do stanu na koniec 2017 r. zarówno należności pozostałe do zapłaty jak i zaległości były niższe o 0,6 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 4-8, 334-343)

2. Wydatki

2.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

W 2018 r. zaplanowane wydatki Sądu w wysokości 115.810 tys. zł, zostały zrealizowane w kwocie 105.955,4 tys. zł, tj. w 91,5% (bez wydatków Izby Dyscyplinarnej 2.101,1 tys. zł, zaplanowanych w wysokości 4.202 tys. zł). Niższe od planowanego wykonanie wydatków wynikało przede wszystkim z niepełnego obsadzenia stanowisk sędziowskich oraz mniejszych niż przewidywano wydatków na wynagrodzenia pracowników Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, która rozpoczęła działalność dopiero od października 2018 r.

W porównaniu do roku 2017 wydatki zwiększyły się o 5.897,4 tys. zł, tj. o 5,9%, m.in. w wyniku organizacji działalności Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, wypłat odpraw emerytalnych i ekwiwalentów za niewykorzystany urlop dla sędziów, którzy po wejściu w życie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym zostali przeniesieni w 2018 r. w stan spoczynku, a także wzrostu liczby uposażeń wypłaconych sędziom w stanie spoczynku i waloryzacji uposażeń w 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 105, 346-347, 354-358, 445-453)

W wyniku późniejszego niż wstępnie zakładano rozpoczęcia pracy Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego decyzją z dnia 31 października 2018 r. zablokował do końca roku budżetowego planowane wydatki w kwocie 11.555 tys. zł. W związku z powyższym decyzją z dnia 27 grudnia 2018 r. Minister Finansów dokonał stosownego zmniejszenia planu wydatków Sądu Najwyższego.

(dowód: akta kontroli str. 19-28)

Według sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach wydatki na wynagrodzenia wyniosły 56.667,5 tys. zł (bez wydatków Izby Dyscyplinarnej w kwocie 1.359,3 tys. zł) i w porównaniu do roku poprzedniego zwiększyły się o 1.730,7 tys. zł, głównie z uwagi na wyższe wypłaty odpraw emerytalnych, ekwiwalentów za niewykorzystany urlop wypoczynkowy oraz nagród jubileuszowych. Limit wydatków przewidzianych w planie finansowym Sądu na rok 2018 na wynagrodzenia nie został przekroczony.

Według Rb-70 przeciętne zatrudnienie w Sądzie Najwyższym wyniosło 354 osoby (bez sześciu osób w Izbie Dyscyplinarnej) i w porównaniu do roku 2017 było niższe o 19 osób. Zmniejszenie przeciętnego stanu zatrudnienia wynikało przede wszystkim z przeniesienia w stan spoczynku sędziów Sądu Najwyższego, którzy ukończyli 65 rok życia i nie wystąpili lub nie uzyskali zgody Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na dalsze zajmowanie stanowiska.

(dowód: akta kontroli str. 16-18, 445-461)

⁶ Według sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, bez należności Izby Dyscyplinarnej w kwocie 0,1 tys. zł.

Wydatki majątkowe Sądu, ujęte w ustawie budżetowej na rok 2018⁷ w kwocie 1.265 tys. zł, zostały zwiększone w ciągu roku budżetowego rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2018 r. w sprawie przeniesienia planowanych wydatków budżetowych, w tym wynagrodzeń, określonych w ustawie budżetowej na 2018 rok⁸ (o 150 tys. zł) oraz zarządzeniami Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego (o 11 tys. zł) do 1.426 tys. zł. Zmiany te wynikały z potrzeby realizacji nieprzewidzianych zadań, dotyczących zakupu samochodu osobowego na potrzeby nowoutworzonej Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych oraz wymiany pieca konwekcyjnego.

Zrealizowane wydatki majątkowe w kwocie 1.423,6 tys. zł⁹ (99,8% planu) były niższe o 190,4 tys. zł od tego rodzaju wydatków poniesionych w roku 2017. Wykorzystano je na zakup sprzętu i oprogramowania informatycznego (957,1 tys. zł), dwóch samochodów osobowych (299,9 tys. zł), pieca konwekcyjnego (17,2 tys. zł) oraz prace modernizacyjne w siedzibie Sądu Najwyższego na Placu Krasińskich w Warszawie (149,4 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 9-10, 346-348, 436-461, 509)

Na koniec 2018 r. zobowiązania Sądu wynosiły 5.013,5 tys. zł¹⁰ i w porównaniu do 2017 r. były niższe o 158,8 tys. zł. Dotyczyły one przede wszystkim dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz pochodnymi (3.838,6 tys. zł) oraz zakupu usług (827,4 tys. zł) i energii (236,6 tys. zł).

Zobowiązania wymagalne nie występowały.

(dowód: akta kontroli str. 346-348, 359-363)

Szczegółowym badaniem pod kątem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności objęto 47 wydatków w kwocie 7.524,4 tys. zł, tj. 7% łącznych wydatków Sądu. Próbę do badania dobrano metodą monetarną¹¹ z pozapłacowych wydatków budżetu państwa. Wylosowane dowody dotyczyły wydatków bieżących jednostek budżetowych (6.880,6 tys. zł) oraz wydatków majątkowych (643,8 tys. zł). W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano w granicach kwot określonych w planie finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności powodujących konieczność zapłaty odsetek.

(dowód: akta kontroli str. 29-49)

W wyniku analizy jednego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego¹² (na dostawę zestawu 10 serwerów modułowych dla potrzeb Sądu) na łączną kwotę 643,8 tys. zł brutto, nie stwierdzono naruszeń przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹³. Zamówienie zostało w pełni zrealizowane i rozliczone w 2018 r.

W Sądzie terminowo sporządzono plan postępowań o udzielenie zamówień publicznych przewidzianych do przeprowadzenia w 2018 r. oraz roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach w 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 39-161, 462-465)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Sądu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁷ Ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. (Dz. U. poz. 291).

⁸ Dz. U. poz. 831.

⁹ Bez wydatków majątkowych Izby Dyscyplinarnej w kwocie 241,3 tys. zł.

¹⁰ Bez zobowiązań Izby Dyscyplinarnej w kwocie 156,9 tys. zł.

¹¹ Metoda uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji.

¹² Próbę do badania dobrano w sposób celowy z wylosowanej próby wydatków.

¹³ Dz. U. z 2018 r. poz. 1986 ze zm.

2.2. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

Opis stanu faktycznego

Uzyskane efekty rzeczowe prowadzonej przez Sąd działalności sprawdzono analizując rezultaty podzadania 18.1.1 „Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez Sąd Najwyższy”¹⁴, na które w roku 2018 wydatkowano 82.770,5 tys. zł. Cel i miernik wynikające z budżetu zadaniowego zostały określone dla analizowanego podzadania zgodnie z wymogami noty budżetowej¹⁵. Celem podzadania było zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa, a miernikiem był średni czas rozpatrywania sprawy (w dniach). Wartość miernika realizacji podzadania wyniosła 340 (przy planowanej 270) i była wyższa od osiągniętej w 2017 r. o 120 dni, co wskazywało na wydłużenie czasu rozpatrywania spraw.

Na nieosiągnięcie zakładanego poziomu miernika wpłynęło zwłaszcza ograniczenie zasobów kadrowych Sądu, wynikające z przeniesienia w stan spoczynku sędziów, w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym. W 2018 r. w stan spoczynku przeszło łącznie 31 sędziów Sądu Najwyższego.

Szef Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego wyjaśnił m.in., że w takich okolicznościach Sąd Najwyższy nie dysponował żadnymi instrumentami, które mogłyby wpłynąć na polepszenie miernika. Do zmiany doprowadziło dopiero postanowienie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 października 2018 r., a w dalszej kolejności uchwalenie ustawy z dnia 21 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym¹⁶, wskutek czego 20 sędziów powróciło do orzekania.

(dowód: akta kontroli str. 169-187, 414, 462-465)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności Sądu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie przez Sąd Najwyższy budżetu państwa w 2018 r. w zakresie wydatków. Skontrolowane wydatki były gospodarne, rzetelnie skalkulowane i zostały wykorzystane na cele związane z funkcjonowaniem Sądu.

1. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez Sąd rocznych sprawozdań za 2018 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz
- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2018 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w skontrolowanych sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Analiza wdrożonej w Sądzie polityki

¹⁴ Podzadanie realizowane w ramach funkcji 18. „Sprawiedliwość”, zadania 18.1 „Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez Sąd Najwyższy”.

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej (Dz. U. poz. 1154).

¹⁶ Dz. U. poz. 2507.

zarządzania ryzykiem i mechanizmów sporządzania sprawozdań wykazała, że stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość opracowania sprawozdań. Badane sprawozdania sporządzono terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(dowód: akta kontroli str. 188-379)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Sądu w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez Sąd Najwyższy sprawozdania budżetowe i sprawozdania w zakresie operacji finansowych. Skontrolowane sprawozdania zostały opracowane w prawidłowy sposób i terminowo przekazane.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61 b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, dnia 9 kwietnia 2019 r.

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli
Krzysztof Kwiatkowski

.....
Podpis

